

راز
آنچه مرقوم
داشته‌اند...

نقد و بررسی توافقی ژنو و سوئیس
به همراه بررسی تاریخچه مذاکرات هسته‌ای از سال ۱۳۸۲ تا ۱۳۹۴

مهدی مطلبی

**نقد و بررسی توافقی ژنو و سوئیس
به همراه بررسی تاریخچه مذاکرات هسته‌ای از سال ۱۳۸۲ تا ۱۳۹۴**

به‌کوشش: مهدی مطلبی ❖ صفحه‌آرایی: سیدمهدی حسینی
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۷۰۲-۲۱-۵ ❖ انتشارات: مجد اسلام/
مؤسسه شهید کاظمی ❖ چاپ و صحافی: باقری، قم ❖ نوبت
چاپ: اول ۱۳۹۴ ❖ شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه ❖ قیمت: ۱۷،۰۰۰ تومان

سرشناسه: مطلبی، مهدی، ۱۳۶۴ - عنوان و نام پدیدآور: راز آنچه مرقوم داشته‌اند... نقد
و بررسی توافقی نامه ژنو و سوئیس به همراه بررسی تاریخچه مذاکرات هسته‌ای از سال ۱۳۸۲
تا ۱۳۹۴ ❖ مشخصات نشر: قم: مجد اسلام، ۱۳۹۴. مؤسسه شهید احمد کاظمی ❖
مشخصات ظاهری: ۴۶۴ ص: ۲۱/۵ × ۱۴/۵ ❖ شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۷۰۲-۲۱-۵ وضعیت
فهرست نویسی: فیبای مختصر ❖ یادداشت: فهرست نویسی کامل این اثر در آدرس <http://opac.ntai.ir>
قابل دسترسی است. ❖ یادداشت: کتابنامه: ص. ۴۶۱. ❖ عنوان دیگر: نقد
و بررسی توافقی نامه ژنو و سوئیس به همراه بررسی تاریخچه مذاکرات هسته‌ای از سال ۱۳۸۲ تا
۱۳۹۴. شماره کتابشناسی ملی: ۲۸۱۳۱۶۶

دفتر مرکزی نشر و بخش: قم، خیابان معلم، مجتمع ناشران، طبقه اول، فروشگاه ۱۳۱
تلفن: ۶-۰۲۵-۲۷۸۴۰۸۴۴ ❖ پیامک: ۳۰۰۱۴۱۴۴۱ ❖ صندوق پستی: قم ۳۷۱۵۱۴۴۱
فروش اینترنتی: www.manvaketab.ir

۲۳ مقدمه
۲۶ دلیل اهمیت یافتن نقش جمهوری اسلامی ایران در جهان امروز
۲۶ ۱. به چالش کشیدن چهره فریبنده حاکم بر جهان
۲۷ ۲. بر هم زدن انحصارات ایجاد شده توسط مستکبرین
۲۹ خلاصه‌ای از تاریخچه پرونده هسته‌ای ایران
۳۱ وجوه اهمیت توافق ژنو
۳۲ نکاتی کلی و مهم درباره توافق ژنو
۳۶ بیانیه سوئیس (توافق لوزان)
۳۹ ۱. تاریخچه مذاکرات هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران
۳۹ درآمدی بر تاریخچه مذاکرات هسته‌ای
۴۰ اهداف مذاکرات هسته‌ای
۴۲ ضرورت توجه به پیش فرض‌ها
۴۴ تاریخچه مذاکرات هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران از سال ۱۳۸۲ تا سال ۱۳۹۴
۴۴ آغاز مطرح شدن مسأله هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران
۴۷ ادوار مختلف مذاکرات جمهوری اسلامی ایران و غرب در پرونده هسته‌ای
۴۸ ۱. توافق سعدآباد- تهران، مهر ۱۳۸۲ (اکتبر ۲۰۰۳)
۴۸ طرفین مذاکره‌کننده:

۴۸. تعهدات جمهوری اسلامی ایران.....
۴۹. تعهدات سه کشور اروپایی.....
۴۹. تحلیل و بررسی.....
۴۹. چند نکته.....
۵۰. گذشتن از خطوط قرمز نظام به اعتراف روحانی.....
۵۱. موضع مقام معظم رهبری بعد از توافق سعدآباد.....
۵۱. نتیجه ادامه تعامل طرف ایرانی.....
۵۱. ۲. توافق بروکسل ۴۰ اسفند ۱۳۸۲ (فوریه ۲۰۰۴).....
۵۲. تعهدات جمهوری اسلامی ایران.....
۵۲. تعهدات سه کشور اروپایی (EU۳).....
۵۲. تحلیل و بررسی.....
۵۴. نقش نماینده ایران در شکل‌گیری اجماع علیه جمهوری اسلامی در شورای حکام.....
۵۴. موضع مقام معظم رهبری در آبان ۱۳۸۳.....
۵۵. ۳. توافق پاریس ۲۵ آبان ۱۳۸۳ (نوامبر ۲۰۰۴).....
۵۵. تعهدات جمهوری اسلامی ایران.....
۵۶. تعهدات سه کشور اروپایی (EU۳).....
۵۶. دو بند مهم از توافقنامه پاریس.....
۵۷. تحلیل و بررسی.....
۵۸. ۴. پاریس، ۴ فروردین ۱۳۸۴ (مارس ۲۰۰۵).....
۵۹. پیشنهادهای ارائه شده از سوی جمهوری اسلامی ایران.....
۶۰. نتیجه.....
۶۰. ۵. لندن، اردیبهشت ۱۳۸۴ (آوریل ۲۰۰۵).....
۶۰. پیشنهادهای ارائه شده توسط جمهوری اسلامی ایران.....
۶۱. مطالبات ارائه شده توسط جمهوری اسلامی ایران.....
۶۱. نتیجه.....
۶۱. ۶. تهران، تیر ۱۳۸۴ (ژوئیه ۲۰۰۵).....
۶۱. پیشنهادهای جمهوری اسلامی ایران.....

۶۲	نتیجه
۶۲	۷. بروکسل، ۱۴ مرداد ۱۳۸۴ (اوت ۲۰۰۵)
۶۳	پیشنهاد‌های ارائه شده توسط سه کشور اروپایی (EU۳)
۶۳	مطالبات ارائه شده توسط سه کشور اروپایی (EU۳)
۶۴	نتیجه
۶۵	اعتراف روحانی به بی نتیجه بودن مذاکرات
۶۶	موضع مقام معظم رهبری نسبت به روند عقب نشینی‌ها
۶۷	ارزیابی کلی مذاکرات دکتر روحانی با سه کشور اروپایی
۶۸	۸. نیویورک، شهریور ۱۳۸۴ (سپتامبر ۲۰۰۵)
۷۰	۹. ژنو، آسفند ۱۳۸۴ (فوریه ۲۰۰۶)
۷۰	ارجاع غیرقانونی پرونده هسته‌ای جمهوری اسلامی به شورای امنیت
۷۲	۱۰. تهران / وین، خرداد و مرداد ۱۳۸۵ (ژوئن و اوت ۲۰۰۶)
۷۳	طرفین مذاکره‌کننده
۷۳	پیشنهاد‌های ارائه شده از سوی گروه ۱+۵
۷۳	مطالبات ارائه شده از سوی گروه ۱+۵
۷۳	نتیجه
۷۶	۱۱. تهران، اردیبهشت ۱۳۸۷ (مه ۲۰۰۸)
۷۶	پیشنهاد‌های جمهوری اسلامی ایران
۷۶	نتیجه
۷۷	۱۲. تهران / ژنو، خرداد و مرداد ۱۳۸۷ (ژوئن و اوت ۲۰۰۸)
۷۷	مذاکره کنندگان اصلی
۷۸	پیشنهاد‌های ارائه شده از سوی گروه ۱+۵
۷۸	مطالبات ارائه شده از سوی گروه ۱+۵
۷۹	نتیجه
۷۹	۱۳. تهران، شهریور ۱۳۸۸ (سپتامبر ۲۰۰۹)
۸۰	مذاکره کنندگان اصلی
۸۰	پیشنهاد‌های ارائه شده توسط جمهوری اسلامی ایران

- نتیجه ۸۰
۱۴. ژنو، مهر ۱۳۸۸ (اکتبر ۲۰۰۹) ۸۱
- نکات مورد تأکید در پیشنهاد مبادله سوخت رآکتور تحقیقاتی تهران (TRR) ۸۲
- نتیجه ۸۳
۱۵. تهران، اردیبهشت ۱۳۸۹ (مه ۲۰۱۰) ۸۴
- متن کامل بیانیه (توافق ایران، ترکیه و برزیل) ۸۵
- نتیجه ۸۷
- خاطرات «هیلاری کلینتون» درباره بیانیه تبادل سوخت تهران ۹۰
۱۶. ژنو، آذر ۱۳۸۹ (دسامبر ۲۰۱۰) ۹۱
۱۷. استانبول ۱، بهمن ۱۳۸۹ (ژانویه ۲۰۱۱) ۹۳
- نتیجه ۹۴
۱۸. استانبول ۲، فروردین ۹۱ (آوریل ۲۰۱۲) ۹۷
۱۹. بغداد، خرداد ۱۳۹۱ (مه ۲۰۱۲) ۹۷
۲۰. مسکو، خرداد ۱۳۹۱ (ژوئن ۲۰۱۲) ۹۹
- پیشنهاد‌های ارائه شده توسط جمهوری اسلامی ایران ۹۹
- مطالبات ارائه شده توسط جمهوری اسلامی ایران ۹۹
- نتیجه ۱۰۰
۲۱. آلمانی، اسفند ۱۳۹۱ و فروردین ۱۳۹۲ (فوریه / آوریل ۲۰۱۳) ۱۰۱
- نتیجه ۱۰۳
۲۲. نیویورک، شهریور ۱۳۹۲ (سپتامبر ۲۰۱۳) ۱۰۴
۲۳. ژنو، مهر ۱۳۹۲ (اکتبر ۲۰۱۳) ۱۰۵
- تغییرات در مذاکره کنندگان اصلی ۱۰۶
- نتیجه ۱۰۶
۲۴. ژنو، آبان ۱۳۹۲ (نوامبر ۲۰۱۳) ۱۰۶
- تغییرات در مذاکره کنندگان اصلی ۱۰۶
- نتیجه ۱۰۷
۲۵. ژنو، آبان و آذر ۱۳۹۲ (نوامبر ۲۰۱۳) ۱۰۷

۱۰۷	تعهدات جمهوری اسلامی ایران در گام اول ۶ ماهه (تمدید پذیر)
۱۰۸	تعهدات ۱+۵
۱۰۸	نتیجه
۱۰۹	۲۶. مذاکرات کارشناسی ژنو
۱۰۹	۲۷. مذاکرات برای تدوین گام نهایی
۱۱۱	۲۸. لوزان سوئیس، فروردین ۱۳۹۴ (آوریل ۲۰۱۵)
۱۱۱	بیانیه مشترک وزیر امور خارجه ایران و نماینده عالی اتحادیه اروپا
۱۱۵	۲. بررسی نامه‌ای تاریخی
۱۱۷	بررسی پاسخ رهبر معظم انقلاب
۱۱۹	اهمیت نامه رئیس جمهور
۱۱۹	بررسی دست آوردهای توافق ژنو در نامه رئیس جمهور
۱۲۰	ملاحظات توافق ژنو در نامه رئیس جمهور
۱۳۱	۳. به رسمیت شناختن «حقوق هسته‌ای» ایران
۱۳۲	پاسخ به دو سوال مقدماتی
۱۳۲	«حقوق هسته‌ای» چیست؟
۱۳۳	انواع راکتورهای هسته‌ای
۱۳۴	راکتورهای آب سبک (LWR):
۱۳۵	راکتور آب سنگین (HWR):
۱۳۶	مراحل مختلف چرخه سوخت هسته‌ای
۱۳۶	چرخه سوخت هسته‌ای راکتورهای آب سبک
۱۳۶	۱. اکتشاف و استخراج سنگ معدن
۱۳۷	۲. آسیاب کردن و تولید کیک زرد (کانه آرایبی)
۱۳۷	۳. تخلیص و تبدیل
۱۳۷	۳. غنی سازی

۴. ساخت قرص و میله‌های سوخت ۱۲۹
۵. مدیریت سوخت هسته‌ای در قلب راکتور ۱۲۹
۶. بازفراوری ۱۳۰
۸. مدیریت پسماند ۱۳۰
- چرخه سوخت هسته‌ای راکتورهای آب سنگین ۱۳۱
- مرجع قانونی تعیین کننده حقوق هسته‌ای چیست؟ ۱۳۲
۱. حقوق بین الملل عرفی و طبیعی ۱۳۲
۲. معاهده بین المللی منع گسترش سلاح هسته‌ای (NPT) ۱۳۳
- تاریخچه NPT ۱۳۳
- ابعاد ماهیت تبعیض آمیز NPT ۱۳۵
- توضیح برخی از بندهای مهم NPT ۱۳۹
- ماده ۴ ۱۳۹
- عدم تفسیرپذیری ماده ۴ در اثبات حق کشورها ۱۳۹
- آیا قید صلح آمیز حق غنی سازی کشورها را محدود می‌کند؟ ۱۴۰
- برداشت آمریکا از ماده ۴ NPT ۱۴۲
- ماده ۶ ۱۴۶
- تمدید دائمی NPT و بالطبع تمدید دائمی ماده ۶ ۱۴۷
- نقش ایران در تمدید دائمی NPT ۱۴۸
- ماده ۱۰ ۱۴۸
- بررسی حقوق هسته‌ای در توافقنامه زنو ۱۴۹
- الف: غنی سازی اورانیوم ۱۵۰
- حق غنی سازی ۱۵۱
- اظهارات مقامات ایرانی ۱۵۱
- اظهارات مقامات آمریکایی ۱۵۳
- دلایل سلب شدن حق غنی سازی ۱۵۵
- الف) یک برنامه غنی سازی - a enrichment program: ۱۵۶

- ب) محدودیت‌های توافق شده - agreed limits: ۱۵۶
- ج) وجود قیدهای زمانی در توافق نامه ۱۵۸
- د) توافق بر عدم گسترش فعالیت‌ها ۱۵۸
- پاسخ به برخی شبهات مطرح در مورد حق غنی‌سازی در توافق ژنو ۱۵۸
۱. حق غنی‌سازی ایران تلویحاً و عملاً در توافقنامه ژنو آمده است. ۱۵۸
۲. ایران بعد از اتمام گام نهایی حق غنی‌سازی را به دست می‌آورد. ۱۶۰
۳. حق غنی‌سازی مادر NPT آمده و نیازی نیست که آمریکایی‌ها به آن اذعان کنند. ۱۶۲
۴. آمریکا حق غنی‌سازی هیچ کشوری را به رسمیت نمی‌شناسد. ۱۶۴
۲. برنامه غنی‌سازی ۱۶۵
- برنامه غنی‌سازی در گام اول ۱۶۶
- تعهدات ایران درباره مواد ۲۰ درصد ۱۶۶
- تاریخچه تولید ۲۰ درصد ۱۶۶
- مواد ۲۰ درصدی در توافق ژنو ۱۶۷
- دلیل حساسیت برانگیزی بالای مواد ۲۰ درصد ۱۶۸
- پاسخ به چند ادعا درباره مواد ۲۰ درصد ۱۷۰
۱. عدم نیاز به ادامه غنی‌سازی ۲۰ درصد ۱۷۰
۲. تولید دوباره مواد ۲۰ درصد، در صورت برهم خوردن توافق ۱۷۳
- تعهدات ایران درباره مواد ۵ درصد ۱۷۴
- سایر تعهدات مربوط به غنی‌سازی در گام اول ۱۷۶
۱. غنی‌سازی بالای ۵ درصد ۱۷۶
۲. عدم پیشرفت جدید در سایت‌های هسته‌ای ۱۷۷
- تاسیسات غنی‌سازی نطنز ۱۷۷
- تاسیسات غنی‌سازی فردو ۱۷۹
- دلیل حساسیت فردو ۱۷۹

- ۱۸۰ تاسیسات فردو در توافق ژنو.
- ۱۸۲ عدم محل‌های جدید برای غنی‌سازی
- ۱۸۳ برنامه غنی‌سازی در گام نهایی
- ۱۸۴ بررسی قیود برنامه غنی‌سازی ایران در گام نهایی
- ۱۸۴ یک برنامه غنی‌سازی
- ۱۸۵ ضرورت تعریف طرفینی برنامه
- ۱۸۹ با عناصر توافق شده توسط طرفین منطبق با نیازهای عملی
- ۱۸۹ بررسی معنایی «نیازهای عملی»
- ۱۹۱ هدف از گنجانیدن این قید در توافقنامه
- ۱۹۱ ۱. سلب حق غنی‌سازی ۲۰ درصد
- ۱۹۲ ۲. ممانعت از تولید مواد ۵ درصد
- ۱۹۵ ۳. ممانعت از پیشرفت صنعت هسته‌ای در غنی‌سازی
- ۱۹۵ مواضع مطرح شده توسط آمریکایی‌ها درباره «نیازهای عملی»
- ۱۹۶ نیاز عملی ایران از نظر مسئولین کشور
- ۱۹۷ سو (SWU) چیست ؟
- نگاهی به توانمندی سانتریفیوژهای موجود در ایران بر اساس
- ۱۹۸ سو (SWU)
- ۱۹۹ نیاز واقعی ایران از منظر مسئولین
- پیشنهاد مطرح شده‌ی تیم مذاکره‌کننده ایرانی درباره‌ی برنامه
- غنی‌سازی در گام نهایی ۲۰۰
- ۲۰۳ تأمین سوخت راکتور بوشهر توسط روسیه
- ۲۰۵ سایر قیده‌های برنامه غنی‌سازی ایران در گام نهایی
- ۲۰۵ الف: دامنه و سطح فعالیت‌های غنی‌سازی (scope and level)
- ۲۰۶ ب: ظرفیت (capacity)

- ج: مکان غنی سازی (where it is carried out) ۲۰۶
- سایت هسته ای فردو در گام نهایی ۲۰۶
- د: ذخایر اورانیوم غنی شده (stocks of enriched uranium) ۲۱۰
- ه: برای یک دوره ای که توافق می گردد (for a period to be agreed upon) ۲۱۱
- برنامه غنی سازی در تمدید اول (۴ ماهه) ۲۱۱
۱. رفیق سازی ۴ تن مواد غنی شده ۲ درصد ۲۱۱
۲. تبدیل ۲۵ کیلوگرم از اکسید اورانیوم ۲۰ درصد به صفحه سوخت ۲۱۳
۳. تعهداتی درباره سانتریفیوژها ۲۱۴
- برنامه غنی سازی در تمدید دوم (۷ ماهه) ۲۱۴
۳. اسم غنی سازی ۲۱۵
- ب: آب سنگین اراک IR۴۰ ۲۱۵
- تاریخچه راکتور آب سنگین اراک ۲۱۵
- سرانجام راکتور آب سنگین اراک ۲۱۶
- چرا به سراغ راکتور آب سنگین رفتیم؟ ۲۱۷
- مزیت ها و کاربردهای راکتور آب سنگین اراک برای کشور چیست؟ ۲۲۰
۱. تولید رادیو دارو ۲۲۰
۲. پرتو درمانی ۲۲۱
۳. تولید برق ۲۲۱
۴. تولید پلوتونیوم ۲۲۱
۵. آموزش نیروها ۲۲۱
- آیا نگرانی آمریکا درباره آب سنگین اراک مبنای فنی دارد؟ ۲۲۲
- راکتور آب سنگین اراک در توافقنامه ژنو ۲۲۴
- در گام اول توافق نامه ژنو ۲۲۴
- در گام نهایی ۲۲۵
- اظهار نظر آمریکا درباره راکتور آب سنگین اراک در گام نهایی ۲۲۶
- احتمالات مطرح درباره راکتور آب سنگین اراک در مذاکرات گام نهایی ۲۲۷

- ۲۲۷..... ۱. برچیدن کامل
- ۲۲۸..... ۲. تبدیل به راکتور آب سبک
- ۲۲۹..... ۳. بازطراحی قلب راکتور آب سنگین
- ۲۳۲..... راه کار صحیح برای حل مسئله
- ۲۳۶..... ج: بازفرآوری
- ۲۳۶..... چستی بازفرآوری
- ۲۳۶..... فوائد بازفرآوری و دلیل حساسیت غرب
- ۲۳۸..... بازفرآوری در توافق ژنو
- ۲۴۱..... ۴. شکستن دیوار تحریم‌ها در توافق ژنو
- ۲۴۱..... انواع تحریم‌ها علیه جمهوری اسلامی ایران
- ۲۴۲..... تقسیم اول: از لحاظ گستره جغرافیایی تحریم کنندگان
- ۲۴۲..... تحریم‌های یکجانبه
- ۲۴۳..... تحریم‌های چند جانبه
- ۲۴۳..... تحریم‌های بین‌المللی
- ۲۴۵..... تقسیم دوم: از لحاظ موضوعات مورد تحریم
- ۲۴۶..... تقسیم سوم: از لحاظ اهمیت تحریم‌ها
- ۲۴۷..... اظهارات مقامات ایرانی و غربی درباره سرنوشت تحریم‌ها در توافق ژنو
- ۲۴۷..... اظهارات مقامات ایرانی
- ۲۴۷..... اظهارات مقامات غربی
- ۲۴۸..... بررسی برداشته شدن تحریم‌ها در توافق ژنو
- ۲۴۹..... تحریم‌ها در گام اول
- ۲۴۹..... بررسی وضعیت تحریم‌های مهم
- ۲۴۹..... ۱. تحریم نفتی
- ۲۴۹..... ۱- تحریم‌های مربوط به بخش تولید نفت
- ۲۴۹..... ۲- تحریم‌های مربوط به بخش فروش نفت ایران

- ۲۵۰..... بررسی این امتیاز
- ۲۵۴..... ۳- تحریم‌های مربوط به حمل و نقل نفت
- ۲۵۴..... بررسی این امتیاز
- ۲۵۵..... ۲. تحریم بانکی
- ۲۵۷..... بررسی این امتیاز
- ۲۵۹..... آیا پول‌های آزاد شده در توافق ژنو وارد ایران شده است؟
- ۲۶۴..... بررسی اظهارات ضد و نقیض و نتیجه‌گیری
- ۲۶۹..... «بازگشت یک مبلغ مورد توافق» به سود کیست؟
- ۲۷۱..... همه چیز دوباره تمدید می‌شود!
- ۲۷۱..... بررسی وضعیت سایر تحریم‌ها
- ۲۷۱..... ۱. تحریم پتروشیمی
- ۲۷۳..... تحریم پتروشیمی روغن ریخته‌ای بود که نذر امام زاده شد
- ۲۷۵..... ۲. تحریم طلا و فلزات گرانبها
- ۲۷۶..... آیا رفع تحریم طلا امتیاز ارزشمندی بود؟
- ۲۷۹..... ۳. تحریم خودروسازی
- ۲۸۰..... دلایل بی‌ثمر بودن تعلیق تحریم خودروسازی
- ۲۸۰..... ۱. مشکل اصلی صنعت خودروسازی داخلی است؛
- ۲۸۱..... ۲. تحریم‌های اصلی برداشته نشده‌اند؛
- ۲۸۱..... ۳. جدیت آمریکا در جلوگیری از برقراری قرارداد جدید خودروسازان خارجی با ایران؛
- ۲۸۱..... ۴. عدم تعهد نسبت به رفتار بخش خصوصی توسط طرف غربی؛
- ۲۸۲..... ۵. شش ماه؛ مدت زمانی کوتاه و غیر منطقی برای طرف ایرانی؛
- ۲۸۳..... ۴. تحریم هواپیمایی
- ۲۸۴..... ملاحظاتی درباره تعلیق تحریم‌های هواپیمایی
- ۲۸۶..... ۵. عدم تحریم جدید مرتبط با هسته‌ای

- ۲۸۷ تفاوت عبارت مربوط به آمریکا با دیگران
- ۲۸۹ تحریم‌های وضع شده علیه ایران بعد از توافق ژنو
- ۲۸۹ ۱. تحریم‌های اتحادیه‌ی اروپا
- ۲۸۹ ۲. تحریم‌های وزارت خزانه داری آمریکا
- ۲۹۱ ۳. تحریم‌های وزارت خزانه داری آمریکا برای بار دوم
- ۲۹۱ ۴. تحریم‌های وزارت خزانه داری آمریکا برای بار سوم
- ۲۹۲ ۵. تحریم‌های وزارت خزانه داری آمریکا برای بار چهارم
- ۲۹۲ ۶. سایر تحریم‌های جدید
- ۲۹۳ اقدامات کنگره‌ی آمریکا برای تصویب تحریم‌های جدید
- ۲۹۴ آیا واقعاً این تحریم‌ها جدید نیست؟
- ۲۹۵ ادله جدید بودن تحریم‌ها
- ۲۹۷ ۶. ایجاد یک کانال مالی
- ۳۰۰ ۷. افزایش سقف مجاز در برخی پرداخت‌ها با اروپا
- ۳۰۱ جمع‌بندی تحریم‌ها در گام اول
- ۳۰۳ تحریم‌ها در گام نهایی
- ۳۰۳ ۱. زمان گام نهایی
- ۳۰۵ ۲. تنها تحریم‌های مرتبط با هسته‌ای برداشته می‌شود
- ۳۰۶ الف) راه برای تحریم‌های غیرهسته‌ای همچنان باز است
- ۳۰۸ ب) حتی همان تحریم‌های هسته‌ای نیز برداشته نمی‌شود
- ۳۰۹ قانون CISADA چیست؟
- ۳۱۰ ۳. شیوه برداشته شدن تحریم‌ها
- ۳۱۰ اظهارات مقامات ایرانی درباره برداشته شدن تحریم‌ها در گام نهایی
- ۳۱۲ اظهارات مقامات آمریکایی درباره برداشته شدن تحریم‌ها در گام نهایی
- ۳۱۳ تحلیل و بررسی شیوه برداشته شدن تحریم‌ها در گام نهایی
- ۳۱۴ تحریم‌های آمریکایی

- الف) تحریم‌های مربوط به مصوبات کنگره «C. SANCTIONS» ۳۱۴
- ب) تحریم‌های مربوط به فرمان‌های اجرایی رئیس‌جمهور آمریکا ۳۱۵
- سه شرط آمریکا برای لغو تحریم‌های هسته‌ای در پایان گام نهایی ۳۱۶
- شرط اول: موشک‌های بالستیک ۳۱۶
- شرط دوم: ابعاد احتمالی نظامی (PMD) ۳۱۷
- شرط سوم: تصویب و اجرای پروتکل الحاقی ۳۱۹
- جمع‌بندی تحریم‌های آمریکایی ۳۲۲
- جدول الف: تحریم‌های مربوط به فرمان‌های اجرایی دولت آمریکا
 علیه ایران ۳۲۳
- جدول ب: تحریم‌های مصوب کنگره علیه ایران ۳۲۳
- تحریم‌های غیر آمریکایی ۳۲۵
- الف) تحریم‌های مربوط قطعنامه‌های شورای امنیت «U.N. SANCTIONS» ۳۲۵
- ب) تحریم‌های مربوط به اتحادیه اروپا «E.U. SANCTIONS» ۳۲۵
- ضمانت اجرایی توافق ژنو درباره برداشته شدن تحریم‌ها ۳۲۵
- نامه ۴۷ سناتور آمریکایی به مقامات جمهوری اسلامی ایران ۳۲۶
- عقب نشینی اوباما و هم‌آوازی با کنگره ۳۲۹
- بررسی ادعای ۴۷ سناتور آمریکایی درباره نقش کنگره ۳۳۰
- قطعنامه فصل هفتمی، راه حل تیم مذاکره‌کننده ایرانی درباره ضمانت اجرایی ۳۳۳
۱. اتحاد بی معنی ناظر و مجری! ۳۳۴
۲. عدم اعتماد به شورای امنیت ۳۳۵
۳. حتی قطعنامه شورای امنیت نیز برای آمریکا تعهدآور نیست! ۳۳۷
۴. مشکل فصل هفتم منشور سازمان ملل ۳۳۸
- راه حل صحیح چیست؟ ۳۴۰

- ۳۴۳..... ۵. بررسی بیانیه سوئیس (توافق لوزان)
- ۳۴۳..... جایگاه و اهمیت بیانیه سوئیس
- ۳۴۵..... متن کامل بیانیه سوئیس (توافق لوزان)
- ۳۴۷..... ماهیت حقوقی متن منتشر شده چیست؟
- ۳۴۸..... مواضع طرفین درباره ماهیت حقوقی بیانیه سوئیس
- ۳۵۰..... بیانیه سوئیس یک توافقنامه تعهدآور بین المللی است
- ۳۵۳..... «پهور از خط قرمز» عدم توافق دو مرحله ای» در لوزان
- ۳۵۷..... لزوم انتشار جزئیات توافق لوزان بنابر دستور رهبر معظم انقلاب
- ۳۵۹..... تعهدات جمهوری اسلامی ایران در توافق لوزان
- ۳۵۹..... ۱. غنی سازی
- ۳۶۱..... جزئیات برنامه غنی سازی ایران
- ۳۶۱..... ۱. ظرفیت، سطح و میزان غنی سازی ایران
- ۳۶۲..... ۲. جمع آوری سانتریفیوژها و زیرساخت های آن ها
- ۳۶۴..... ۳. ابهام در برنامه غنی سازی ایران بعد از ۱۰ سال محدودیت
- ۳۶۵..... ۲. تحقیق و توسعه
- ۳۶۶..... فرآیند تحقیق و توسعه دستگاه های سانتریفیوژ
- ۳۶۷..... برنامه تحقیق و توسعه در گام اول توافق ژنو
- ۳۶۸..... خسارت های پذیرش قید «جاری» درباره برنامه تحقیق و توسعه
- ۳۷۰..... برنامه تحقیق و توسعه در توافق لوزان
- ۳۷۲..... ۳. تأسیسات فردو
- ۳۷۳..... دلیل حساسیت و اهمیت سایت فردو
- ۳۷۵..... ۴. راکتور آب سنگین اراک
- ۳۷۶..... نتیجه بازرراحی راکتور اراک چیزی جز راکتوری آب سبک نیست
- ۳۷۹..... سایر ملاحظات راکتور اراک در توافق لوزان
- ۳۷۹..... ۱. پیشرفت بالای ۸۵ درصدی راکتور
- ۳۸۰..... ۲. کاهش کارایی های راکتور اراک
- ۳۸۰..... ۳. عدم بازفراوری و خروج سوخت از کشور

۳۸۲	۴. همکاری‌های بین‌المللی
۳۸۴	۵. بازرسی‌ها
۳۸۵	۱. پذیرش کد اصلاحی ۳۰۱
۳۸۵	مخاطرات اجرای کد اصلاحی ۳۰۱
۳۸۶	۲. اجرای داوطلبانه پروتکل الحاقی
۳۸۷	اجرای داوطلبانه پروتکل الحاقی مخالف قانون است
۳۸۸	۳. استفاده از فن آوری‌های مدرن نظارتی
۳۸۸	۴. برخورداری از دسترسی‌های بیشتر
۳۹۰	روشن شدن موضوعات گذشته و حال
۳۹۲	تعهدات کشورهای ۵+۱ در توافق لوزان
۳۹۲	۱. تحریم‌های اتحادیه اروپا
۳۹۳	۱. اتحادیه اروپا (The EU)
۳۹۴	۲. خاتمه دادن به اجرای تحریم‌ها (terminate the implementation)
۳۹۴	۳. فقط تحریم‌های اقتصادی و مالی (economic and financial sanctions)
۳۹۵	۴. راستی‌آزمایی آژانس
۳۹۹	راهکار صحیح برای رعایت اصل همزمانی چیست؟
۴۰۱	۲. تحریم‌های ایالات متحده
۴۰۱	۱. متوقف کردن اجرای تحریم‌ها (cease the application)
۴۰۲	۲. فقط تحریم‌های اقتصادی و مالی (economic and financial sanctions)
۴۰۲	۳. فقط تحریم‌های ثانویه مرتبط با هسته‌ای (all nuclear-related secondary)
۴۰۳	۴. راستی‌آزمایی آژانس
۴۰۳	۳. قطعنامه‌های شورای امنیت
۴۰۴	الف) سرنوشت تحریم‌های شورای امنیت
۴۰۶	ب) ضمانت اجرایی توافق نهایی
۴۰۹	۶. بررسی نظرات و خطوط قرمز مقام معظم رهبری درباره مذاکرات هسته‌ای دولت یازدهم
۴۱۱	علت اصلی عدم مخالفت با مذاکرات: حصول دوباره تجربه برای ملت

- ۴۱۴ شرط حصول تجربه دوباره: بیداری و آگاهی مردم
- ۴۱۶ تنها راه علاج و مقابله با دشمنی‌ها: تکیه بر توان و نیروی داخلی
- ۴۲۲ دو نگاه موجود برای حل مشکلات اقتصادی کشور
- ۴۲۴ بررسی برخی از مسائل مطرح شده در مذاکرات هسته‌ای
- ۴۲۴ ۱. با توافق بد مخالفم
- ۴۲۶ ۲. ظرفیت غنی‌سازی
- ۴۲۷ ۳. تحریم‌ها
- ۴۲۷ ۳.۱. تحریم‌های جدید
- ۴۲۸ ۳.۲. سرنوشت لغو تحریم‌ها در گام نهایی
- ۴۳۱ ۴. تمدید توافقنامه زنو
- ۴۳۳ ۵. مدت زمان مذاکرات
- ۴۳۴ ۶. دو مرحله‌ای کردن توافق گام نهایی
- ۴۳۵ ۷. مقایسه منطق حاکم بر مذاکرات از طرف ایران و آمریکا
- ۴۳۷ ۸. موضع‌گیری درباره توافق سوئیس (بیانیه لوزان)
- ۴۳۹ ۹. مهلت مذاکرات گام نهایی
- ۴۴۰ خطوط قرمز مذاکرات در بیانات رهبر معظم انقلاب
- ۴۴۱ ۱. مذاکرات فقط در دایره مسائل هسته‌ای مجاز است!
- ۴۴۲ ۲. مذاکرات فقط تا سطح وزارت خارجه مجاز است!
- ۴۴۲ ۳. حرکت علمی هسته‌ای، نباید متوقف و یا حتی کند شود!
- ۴۴۲ ۴. هیچ یک از دستاوردهای هسته‌ای کشور نباید تعطیل شود!
- ۴۴۲ ۵. روابط آژانس با ایران باید عادی گردد!
- ۴۴۳ ۶. نباید به بهانه نظارت وارد حریم امنیتی و دفاعی کشور شوند!
- ۴۴۳ ۷. نیاز قطعی کشور ۱۹۰ هزار سو است!
- ۴۴۳ ۸. تحقیق و توسعه باید حفظ شود!
- ۴۴۴ ۹. فردو باید حفظ گردد!
- ۴۴۴ ۱۰. «عزت»، «احترام»، «منافع» و «پیشرفت» ملت ایران در توافق باید حفظ گردد!
- ۴۴۴ ۱۱. جزئیات و کلیات توافق نهایی باید در یک جلسه‌ی واحد توافق شود!

۱۲. مفاد توافق نهایی باید روشن، واضح و غیر قابل تفسیر و تأویل باشد! ۴۴۵
۱۳. رفع تحریم‌ها باید بدون هیچ فاصله‌ای در هنگام رسیدن به توافق انجام شود! ۴۴۵
۱۴. جمهوری اسلامی نباید زیر بار اقدامات بازگشت ناپذیر برود! ۴۴۶
۱۵. نباید توسعه دفاعی کشور را متوقف کنند! ۴۴۶
۱۶. حمایت ما از مقاومت در نقاط جهان نباید مورد خدشه قرار گیرد! ۴۴۷
- موضع رهبری درباره تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای ۴۴۷
- الف) حمایت از تیم مذاکره‌کننده ۴۴۷
۱. مذاکره‌کنندگان ایرانی سازشکار نیستند، بلکه بچه‌های انقلابند! ۴۴۷
۲. من اصرار دارم بر حمایت از مسئولان اجرایی! ۴۴۸
۳. من به مذاکره‌کنندگان کشورمان اعتماد دارم! ۴۴۸
۴. مذاکره‌کنندگان ایرانی بر تلاش، جدی، با منطق و دلسوزند! ۴۴۹
- ب) نقدها و توصیه‌ها به تیم مذاکره‌کننده ۴۴۹
- نقدها: ۴۵۰
۱. مذاکره برخلاف تصورات برخی‌ها، به هیچ چیز کمک نمی‌کند! ۴۵۰
۲. مذاکره در زمینه‌ی تحریم هم، فایده‌ای نداشته است! ۴۵۰
۳. نشست و برخاست با آمریکایی‌ها، بدون فایده است! ۴۵۰
۴. رابطه و مذاکره با آمریکا نه تنها هیچ نفعی ندارد بلکه ضرر هم دارد! ۴۵۱
- توصیه‌ها: ۴۵۱
۱. مسئولین امر با مخالفین و منقذین جلسه بگیرند! ۴۵۱
۲. دل‌وایس بودن جرم نیست! ۴۵۲
۳. چشم بدست بیگانه ندوزید، فکر اساسی بکنید! ۴۵۳
۴. دل را به نقطه‌های حقیقی بسپرد نه نقطه‌های خیالی! ۴۵۴
۵. اگر شرطی گذاشتند که غیرتتان قبول نمی‌کرد چه می‌کنید؟ ۴۵۴
۶. نباید نیازمندی‌های کشور و تحریم‌ها، به مذاکره گره زده شود! ۴۵۴
۷. مسئولین در مواجهه‌ی با دشمن احساس ضعف نکنند! ۴۵۵
۸. مسئولین بدانند دستاورد کنونی هسته‌ای ما چیز باارزشی ست! ۴۵۵
۹. تنها عامل برطرف کردن مزاحمت دشمن اقتدار و ایستادگی ملت است! ۴۵۷

۱۰. سیاست خارجی باید متکی بر نیروی درون‌زا باشد! ۴۵۷
۱۱. مسئولین کشور با ابتکار و شجاعتشان نشان دهند که دست ملت ایران بسته نیست! ۴۵۷
۱۲. عزت ملی بایستی محفوظ بماند! ۴۵۸
۱۳. از حيله گری‌های آمریکا در مذاکرات نگرانم! ۴۵۸
۱۴. برای موفقیت در برخی عرصه‌ها نباید از آرمان‌ها بکاهیم! ۴۶۰

- ۴۶۱ فهرست منابع
- ۴۶۱ کتاب‌ها و نشریات:
- ۴۶۲ سایت‌ها:

www.ketab.ir

مقدمه

چندین سال است وقتی پیچ رادیو و تلویزیون را می چرخانیم یا روزنامه ها و مجلات را ورق می زنیم، همه جا صحبت از کشوری به نام ایران است. اخبار جمهوری اسلامی ایران در صدر اخبار شبکه های ماهواره ای، اینترنتی، رسانه های مکتوب و... قرار گرفته است. تا چند دهه پیش حتی شاید عده زیادی از مردم جهان، نمی دانستند ایران در کدام قاره قرار گرفته و مردمانش دارای چه دین و اعتقاد و فرهنگی هستند. اما امروز بحث از ایران و فرهنگ دینی و سیاسی اش، به خبر مشترک تمام رسانه ها تبدیل شده است. فارغ از نوع پوشش رسانه ای و تصویر ارائه شده از حقیقت ایران در دهه های اخیر، بررسی این پدیده در جای خود حائز اهمیت است و جا دارد که مورد تامل و پژوهش دقیق قرار گیرد.

اما سوالی در این میان خودنمایی می کند. به راستی چه چیز باعث این اهمیت و حساسیت ایران برای جهانیان گردیده است؟ کشوری که تا سالیان پیش در پایین ترین رتبه های خبری جهان بود، امروز مبدل به خبرسازترین ها شده است. برای یافتن حقیقت، باید نگاهی وسیع تر و دقیق تر به تاریخ معاصر جهان در قریب به ۱۰۰ سال گذشته انداخت. با پایان یافتن جنگ جهانی دوم، جهان نظم جدیدی را تجربه می کرد.

ایالات متحده آمریکا در اقدامی متحورانه با پرتاب دو بمب اتمی بردو شهر هیروشیما و نیاگازاکی، بیش از ۲۲۰ هزار نفر را به کام مرگ برد و عملاً به جنگ جهانی دوم خاتمه داد. سازمان ملل متحد در ۱۹۴۵ به دست فاتحین جنگ جهانی دوم تاسیس شد و همه کشورهای دنیا آرام آرام به آن پیوستند. اما کشورهای قدرتمند تشکیل دهنده این سازمان، از همان ابتدا مسیر تحولات بین‌المللی را بر محور خود ترسیم نموده و شروع به ایجاد انواع و اقسام انحصارات و امتیازات خاص برای خویش کردند. اساساً از خصوصیات تمرکز قدرت در هر جایی - بدون تقوی - منحصر کردن آن است.^۱

از جمله این انحصارات و امتیازاتی که مسیر آینده جهان را به محاق برد، می‌توان به مواردی چند اشاره نمود: ایجاد شورای امنیت سازمان ملل با عضویت دائم پنج کشور دارای سلاح اتمی، اعطای حق وتو به اعضای دائم شورای امنیت برای رد هر قطعنامه یا قانونی که مطابق میلشان وضع نشده باشد، تشکیل معاهده NPT و تمدید دائمی آن برای حفظ سلاح اتمی این پنج کشور و ممنوعیت دسترسی دیگران به سلاح اتمی، وضع تحریم‌های اقتصادی و سیاسی برای کشورهایی که نظم دیکته شدن توسط این کشورهای مستکبر را نپذیرند، ایجاد انحصارهای علمی برای جلوگیری از رسیدن سایر کشورها به دانش‌های روز مانند فن آوری هسته‌ای و... اینها فقط نمونه‌های محدودی از این امتیازات و انحصارات ایجاد شده توسط این قدرت‌های مستکبر بود.

کشورهای قدرتمند با استفاده از ابزارهای قدرت و فشار، جهان را به دهکده‌ای کوچک تبدیل کرده بودند و با وضع قوانین محدود کننده، سعی در تبدیل همه مردم جهان به شهروندان مطیعی برای این دهکده، به حاکمیت همین مستکبران می‌کردند. اما در این میان بیشترین هجمه از سوی مستکبرین در زمینه فرهنگ رخ می‌داد. آن‌ها دریافته بودند که برای تبدیل کردن مردم جهان به شهروندان مطیع برای دهکده نوین جهانی باید خورده فرهنگ‌ها، اعتقادات و باورهای ایشان را مورد هجوم قرار داد. تا باورها و اعتقادات شخصی مردم جهان در فرهنگ مورد تمایل آنها که همان لیبرال دموکراسی بود هضم و محور نگردد، ایشان به موفقیت مد نظر خویش نخواهند رسید. لذا با ترویج دنیاگرایی و

۱. «قَالَ إِنَّ الْمُلُوكَ إِذَا دَخَلُوا قَرْيَةً أَفْسَدُوهَا وَجَعَلُوا أَعْرَآةَ أَهْلِهَا أُذُنًا وَكَذَلِكَ يَتَّبِعُونَ...» سوره نمل آیه ۳۴

لذت طلبی از سویی و تخریب باورهای دینی مردم از سوی دیگر و با نشان دادن خود به عنوان جامعه ایده آل، سعی در این یکسان سازی فرهنگی کردند. بدون شک رسانه های صوتی و تصویری غرب همچون هالیوود با بهره گیری از عنصر هنر، تأثیر بالایی در این فرهنگ زدایی از جهان داشتند.

همه چیز داشت بر طبق میل کشورهای مستکبر پیش می رفت، تا اینکه ناگهان در گوشه ای از زمین مردمی برخاست. مردی از تبار اهل بیت (ع)، مردی که امواج خروشان از مژده دلدادده اسلام را به همراه خود داشت. امام خمینی (ره) تنها با تکیه بر خداوند و یاری مومنین مظلوم و آزاده، ندای حق خواهی و حاکمیت اسلام سر داده بود. مردم حق طلب ایران نیوکه ۲۵۰۰ سال بود زیر چکمه های ستم پادشاهان و سلاطین نفس می کشیدند و از ظلم و حق کشی آزارها دیده بودند، به یاری رهبرشان شتافتند و دیوطاغوت پهلوی را از کشور بیرون کردند. ایران آن روزها سرسپرده آمریکا بود. افتخار شاه ایران نشستن دور یک میز با مقامات آمریکایی و مجیزگویی ایشان بود. متقابلاً ایران نیز پایگاه استراتژیکی برای آمریکا محسوب می شد تا آنجا که حافظ منافع آمریکا در منطقه لقب گرفته بود.

انقلاب اسلامی ایران در ۱۳۵۷ را می توان به حق سرفصلی جدید در معادلات سیاسی و فرهنگی تاریخ معاصر به حساب آورد. انقلابی که - برخلاف سایر انقلاب هایی که به ظاهر مردمی بود- از ریشه با مردم عجین شده بود، حرف دل مردم بود و رهبری داشت دینی، که مردم خود او را به رهبری پذیرفته و حاضر بودند پای کلامش خونشان را نیز نثار کنند. اما انقلاب مردم ایران به سرعت تیتریک رسانه های جهان شد و واکنش های مختلفی را در اقصا نقاط جهان در پی داشت. خصوصاً از همان ابتدا باب میل قدرت های مستکبری چون آمریکا واقع نشد و دشمنی ها آغاز گشت. از کمک های پیدا و پنهان برای تثبیت شاه مخلوع گرفته تا پناه دادن به او توسط آمریکا، طرح ریزی کودتاها و آشوب های شهری و منطقه ای، تحمیل جنگ هشت ساله با تمام توان با تحریک نمودن صدام، هدف قرار دادن هواپیمای مسافری ایران توسط ناو آمریکایی، وضع تحریم های سیاسی و اقتصادی علیه مردم ایران، ترور دانشمندان هسته ای کشور، طرح ریزی و اجرای شورش های خیابانی همچون فتنه ۸۸ و... اینها فقط قطره ای از

دریای دشمنی‌های مستکبرین به سردمداری آمریکا و صهیونیست بود که در این ۳۶ سال علیه مردم ایران روا داشته‌اند.

◀ دلیل اهمیت یافتن نقش جمهوری اسلامی ایران در جهان امروز

اما سوالی که در صدد پاسخ به آن هستیم؛ اینکه چرا اینقدر نقش جمهوری اسلامی ایران برای دنیا، خصوصاً کشورهای زورگو حائز اهمیت شده است؟ حجم دشمنی‌هایی که علیه ملت ایران در این چند سال روا داشته‌اند، با هیچ دوره‌ای از تاریخ قابل قیاس نیست. اولین چیزی که به ذهن می‌رسد این است که ایران منافع ایشان را در این کشور به خطر انداخته است. اما این پاسخ علی‌رغم صحیح بودن کامل نیست. برای یافتن پاسخ صحیح باید نگاهی به حوادث سیاسی جهان معاصر و نقش ایران در آن انداخت. انقلاب اسلامی ایران را می‌توان باطل السحر نظم نوین جهانی لقب داد. نظم نوینی که پس از جنگ جهانی دوم با اعمال قدرت کشورهای زیاده خواهی چون آمریکا شکل گرفته بود. نظم نوینی که می‌خواست همه ملت‌ها را به شهروندانی مطیع برای کدخدای دهکده تبدیل کند. انقلاب اسلامی در ایران با ظهورش به عنوان شهروندی که خط کشی‌های ظالمانه و تبعیض آمیز جهانی را نپذیرفت و خود را از زیر سلطه خودکامگان و زیاده خواهان جهان خارج کرد ظاهر شد. دو دلیل عمده انقلاب اسلامی ایران را به دشمن درجه یک مستکبرین جهان مبدل ساخته بود.

◀ ۱. به چالش کشیدن چهره فریبده حاکم بر جهان

اولین دلیل، به چالش کشیدن چهره فریبده حاکم بر جهان بود. جمهوری اسلامی ایران نقاب تزویر را از روی چهره بزک کرده کشورهایی که خود را سردمدار آزادی، حقوق بشر و لیبرال دموکراسی می‌دانند برداشت و ثابت کرد این فقط اسلام است که با تجلی خود در کالبد جمهوری اسلامی می‌تواند منادی حقیقی آزادی و حقوق انسان‌ها باشد. مردم سالاری دینی در ایران در طول این ۳۶ سال، با به صحنه آوردن رودخانه‌های خروشان مردم پای صندوق‌های رای، دروغ چندین ساله دموکراسی را در کشورهای مثل آمریکا

برای همگان افشا نمود. ایران بعد از انقلاب چهره حقیقی مردم سالاری و تکیه به خواست و نظر مردم را چون تابلویی روشن، بر سردست گرفته و به رویت همه جهانیان رساند؛ تا دیگر عده‌ای با به خدمت گرفتن بوق‌های تبلیغاتی و رسانه‌ای خویش، اروپا و آمریکا را مهد دموکراسی اعلام نکنند. از طرفی جمهوری اسلامی ایران بعد از چند صد سال که دین نقش خود را در اداره جامعه در غرب از دست داده بود، با محوریت بخشیدن به دین، به عرصه سیاست و فرهنگ روی آورد و در طول این سال‌ها برای همه مردم جهان ثابت کرد که دین نه تنها افیون ملت‌ها نیست که داروی نجات بخش ایشان است. جمهوری اسلامی ایران یکبار دیگر کارآمدی دین را در عرصه تدبیر سیاسی و اجتماعی جامعه به رخ جهانیان کشید. با محوریت یافتن دین در ایران، عزت از دست رفته دوباره احیاء شد، تا جایی که چشم شوق و تحسین مردم مظلوم و حق طلب در اقصا نقاط جهان، به این انقلاب دوخته شد و آرام آرام فصل الگو برداری و الهام‌گیری آغاز گشت. آنچه خشم روزافزون مستکبرین را در این زمینه بر می‌انگیخت، تلاش ایشان برای زدودن دین و معنویت و استقرار شهوت‌گرایی و راحت‌طلبی بود که با رشد و نمو و استقرار جمهوری اسلامی در حال نابودی بود. بذر سیاه سلطه‌پذیری و تسلیم در برابر مستکبرین چیزی بود که برای رشد خود، نیاز به اعماق تاریخ و سیاه راحت‌طلبی و لذت‌خواهی توده‌های مردم داشت. چیزی که استکبار جهانی سالیان‌مدید با ترویج فیلم‌ها و محصولات فکری خود برای مردم جهان، در پی آن بود. اما به یکباره با طلوع خورشید جهان تاب اسلام از افق جمهوری اسلامی، نور حیات بخش معنویت، حق‌طلبی و عزت‌خواهی بر سراسر گیتی گسترده شد و در نتیجه دیواستکبار عرصه را برای سیطره بردگی خود بر مردم جهان تنگ و محصور دید.

۲. بر هم زدن انحصارات ایجاد شده توسط مستکبرین

اما دومین دلیل دشمنی با جمهوری اسلامی ایران به مخاطره انداختن انحصارات و امتیازات خود ساخته مستکبرین بود. ایران با تکیه بر خدا و ایمان مردم مومن و انقلابی خویش قله‌های سربلندی و افتخار را یکی پس از دیگری فتح کرد و خود را در بسیاری از

عرصه‌ها به جمع چند کشور جهان رساند. دانش چرخه سوخت هسته‌ای، سلول‌های بنیادین، ماهواره و... ازین موارد به شمار می‌آید. آنچه دندان غیظ دشمنان این نظام را برهم فشرده ترمی نماید این است که علی‌رغم همه دشمنی‌ها و تلاش‌هایشان برای براندازی و نابودی این انقلاب، نه تنها انقلاب بعد از ۳۶ سال نابود نشد که پابرجا تر از پیش، ایستاده و در حال پیشرفت است و لایزید الظالمین الا خساراً.

آنچه توجه به آن اهمیت وافر دارد این است که امروز دشمنی‌های مستکبرین جهان با جمهوری اسلامی ایران، نه به خاطر توهم دست یابی به سلاح هسته‌ای است که به خاطر ذات اسلامی و مردمی این نظام و جایگاه عزتمند و الهام بخش اوست. مقام معظم رهبری در این زمینه به حق فرمودند:

«دشمنی آمریکا با ملت ایران و با جمهوری اسلامی اصلاً حول محور هسته‌ای نیست؛ این خطا است اگر خیال کنیم که دعوی آمریکا با ما سر قضیه‌ی هسته‌ای است؛ نه، قضیه‌ی هسته‌ای بهانه است؛ قبل از اینکه مسئله‌ی هسته‌ای مطرح باشد، همین دشمنیها، همین مخالفتها از اول انقلاب بود؛ اگر یک روزی هم مسئله‌ی هسته‌ای حل شد - فرض کنید جمهوری اسلامی عقب‌نشینی کرد؛ همان‌که آنها می‌خواهند - خیال نکنید مسئله تمام خواهد شد؛ نه، ده بهانه‌ی دیگر را به تدریج پیش می‌کشند: چرا شما موشک دارید؟ چرا هواپیمای بدون سرنشین دارید؟ چرا با رژیم صهیونیستی بدید؟ چرا رژیم صهیونیستی را به رسمیت نمی‌شناسید؟ چرا از مقاومت در منطقه‌ی به قول خودشان خاورمیانه حمایت می‌کنید؟ و چرا؟ و چرا؟ و چرا؟ مسئله این نیست که اینها سر قضیه‌ی هسته‌ای با جمهوری اسلامی اختلاف پیدا کرده باشند؛ نه، تحریم آمریکا از اول انقلاب شروع شد، روزه روز هم بیشتر شده است، تا امروز که خب به نقطه‌ی بالایی رسیده... مسئله مسئله‌ی هسته‌ای نیست؛ باید همه به این توجه داشته باشند. این نیست که ما خیال کنیم دشمنی آمریکا با جمهوری اسلامی ایران به خاطر مسئله‌ی هسته‌ای است؛ نه، مسئله مسئله‌ی دیگری است؛

مسئله این است که [ملت ایران به خواسته‌های آمریکا نه گفت، ملت ایران گفت آمریکا علیه ما هیچ غلطی نمیتواند بکند. اینها با موجودیت جمهوری اسلامی مخالفند، با نفوذ و اقتدار جمهوری اسلامی مخالفند. همین اواخر یکی از سیاستمداران و از عناصر فکری آمریکا گفت - و گفته‌ی او پخش شد، این مسئله‌ی پنهانی هم نیست - که ایران چه اتمی باشد، چه اتمی نباشد، خطرناک است. این شخص صریحاً گفت نفوذ و اقتدار ایران - به قول خودشان هژمونی ایران - در منطقه خطرناک است؛ ایرانی که امروز از اعتبار برخوردار است، از احترام برخوردار است، از اقتدار برخوردار است. آنها با این دشمنند، با این مخالفند. آن روزی اینها راضی می‌شوند که ایران یک ملت ضعیف، کنارمانده، منزوی، بی اعتبار و بی احترام باشد؛ مسئله مسئله‌ی هسته‌ای نیست.»^۱

← خلاصه‌ای از تاریخچه پرونده هسته‌ای ایران

اما با نگاهی به تاریخ رویارویی جمهوری اسلامی با جبهه استکبار به این نتیجه می‌رسیم که بیشترین حجم عناد و بغض دشمنان در این چند ساله اخیر با طرح پرونده هسته‌ای ایران نمایان شده است. بیشترین حجم تحریم‌های تصویبی علیه ایران نیز به خاطر همین پرونده هسته‌ای است. جمهوری اسلامی ایران اگرچه از همان ابتدا با طرح فتوای مقام معظم رهبری درباره حرمت استفاده از سلاح‌های کشتار جمعی چون بمب اتمی، خود را میرا از تهمت‌ها و ادعاهای مطرح شده درباره انحراف برنامه هسته‌ای خویش می‌دانست، اما برای رد بهانه جویی‌ها وارد مذاکرات هسته‌ای گردید. مذاکراتی که از سال ۱۳۸۲ آغاز شد و تا امروز که بیش از یک دهه از عمر آن می‌گذرد فراز و نشیب‌های زیادی را پشت سر گذاشته است.

دوره اول مذاکرات که با شعار اعتمادسازی و تعامل، با هدایت دکتر حسن روحانی - دبیر شورای امنیت ملی وقت - آغاز گردید، با مسائل تأسف باری همراه شد. ایران

داوطلبانه و برای جلب رضایت و اعتماد غربی‌ها، به خواسته ایشان عمل کرد و قبل از شروع مذاکرات تمام فعالیت‌های هسته‌ای کشور را تعلیق نمود، پروتکل الحاقی را اجرا و با حسن نیت به مذاکرات ادامه داد؛ اما در مقابل کشورهای غربی نه تنها به تعهدات خویش عمل ننمودند که با تصویب قطعنامه‌های پی‌درپی در شورای حکام آژانس، روز به روز برزیده خواهی‌های خویش افزودند و حتی خواستار تعطیلی کامل و طولانی مدت فعالیت‌های هسته‌ای کشور گردیدند.

با روی کار آمدن دکتر احمدی نژاد در دولت نهم، سیاست‌های هسته‌ای دولت نیز تغییر یافت و در اولین اقدام فعالیت‌های هسته‌ای کشور که به صورت داوطلبانه تعلیق شده بود، به خاطر خلف وعده‌های طرف غربی دوباره آغاز گردید. روند فعالیت‌ها و پیشرفت‌های هسته‌ای در دو دوره دولت دکتر احمدی نژاد سرعتی فوق‌العاده گرفت تا جایی که ایران به جمع معدود کشورهای تولیدکننده سوخت هسته‌ای پیوست و برای اولین بار موفق به تولید سوخت ۲۰ درصد با فرمول کاملاً ایرانی گشت. اما در این دوره نیز مذاکرات هسته‌ای ادامه یافت. ابتدا دکتر علی لاریجانی و بعد دکتر سعید جلیلی هدایت مذاکرات را به عهده گرفتند. اما حجم قطعنامه‌ها و تحریم‌های هسته‌ای غرب و خصوصاً آمریکا در این دوره فزونی یافت. ۶ قطعنامه در شورای امنیت علیه برنامه هسته‌ای ایران تصویب شد و تحریم‌های اقتصادی، سیاسی و نظامی متعددی به صورت چند جانبه و یکجانبه علیه ملت ایران وضع گردید. مذاکرات هسته‌ای در پایان سال ۹۱ به حصول یک توافقنامه نزدیک شده بود که زمزمه‌های انتخابات ریاست جمهوری به گوش رسید. امید طرف غربی به رای آوری رئیس‌جمهوری که حاضر به تعدیل سیاست‌های مقاومتی هسته‌ای گردد و حاضر به امتیاز دهی بیشتر به ایشان گردد، مانع از انجام توافق گشت. تا این که در انتخابات ریاست جمهوری یازدهم، دکتر حسن روحانی با اکثریت آراء حائز این مقام گردید و سکان وزارت خارجه و مذاکرات هسته‌ای را در اختیار دکتر محمد جواد ظریف قرار داد.

بالاخره تیم مذاکره‌کننده جدید با طرح همان شعار اعتمادسازی و تعامل در ۳ آذر ۹۲ موفق به انعقاد توافقنامه‌ای با ۱+۵ شد که موسوم به «برنامه مشترک برای اقدام» یا

«توافقتنامه ژنو» گردید. توافق اولیه‌ای که براساس آن، چند گام عملی تارسیدن به توافق نهایی یا جامع ترسیم گشته بود. این توافق تعهدات بسیاری را برای ایران ایجاد می‌کرد، ولی در مقابل امتیاز درخوری را برای کشور حاصل نمی‌نمود.

◀ وجوه اهمیت توافق ژنو

اما توافقنامه ژنو از جهات مختلف برای جمهوری اسلامی ایران حائز اهمیت است:

۱. توافقنامه ژنو به منزله پایانی - هر چند اولیه - برای منازعه طولانی هسته‌ای ایران و ۱+۵ محسوب می‌گشت. بعد از ۱۰ سال مذاکرات فشرده و نفس گیر، برای اولین بار متنی حقوقی و بین‌المللی به دست آمده که همه طرفین بر آن اتفاق نظر پیدا کرده‌اند. از این جهت توافقنامه ژنو حائز اهمیت فراوان است، چرا که به منزله پایان یک منازعه طولانی محسوب می‌گردد و تعهدات کشورمان را بین‌المللی کرده است. اگر چه این طور نشد و بعد از گذشت اندک زمانی از امضاء توافق ژنو دوباره اختلافات آغاز گردید. دلیل دوم اهمیت این توافقنامه، محوریت یافتن آن برای هر گونه توافق بعدی با ۱+۵ در زمینه هسته‌ای است. تا قبل از توافق ژنو، محور بحث ما با ۱+۵ متن معاهده NPT بود. ایران با تأکید بر ماده ۴ معاهده NPT خواستار استفاده از حق مسلم خود در تحقیق، استفاده و تولید انرژی هسته‌ای صلح آمیز بود و همیشه با بهره‌گیری از آن جلوی زیاده‌خواهی‌ها را می‌گرفت؛ اما با توافق ژنو عملاً معاهده بین‌المللی NPT را از محور مذاکرات هسته‌ای خارج کرده و به جای آن توافقنامه ژنو را مبنای حقوق خویش قرار دادیم. توافقنامه‌ای که برخلاف معاهده NPT حقوق هسته‌ای ما را در قید و بندهای متعدد فرو می‌برد. چیزی که واضح است اینکه دیگر ما نمی‌توانیم برای اثبات حقوق هسته‌ایمان بر معاهده NPT استناد نماییم. چرا که به دست خود با توافق ژنو، سند مرگ NPT را مهر کرده ایم و عملاً گفته ایم که NPT مبنای حقوق هسته‌ای ایران نیست و باید سند دیگری این نقش را به عهده بگیرد. لذا بررسی توافق ژنو بسیار مهم و حیاتی به نظر می‌رسد.

۲. دومین دلیل اهمیت این توافق، حساب ویژه‌ای بود که دولت یازدهم برای آن باز کرد. از کلیت موضع‌گیری‌ها و برنامه ریزی‌های این دولت - قبل و بعد انتخابات - برمی‌آید که

دولت اصطلاحاً همه تخم مرغ‌های خویش را در سبد مذاکرات هسته‌ای چیده است. دولت با تکیه بر توافق ژنو به مردم نوید گشایش و تحول اقتصادی داد. لذا به سرانجام رسیدن این توافق برای دولت بسیار حیثیتی محسوب می‌گردد. اگر چه هر چه جلوتر رفتیم، آبی از تنور توافق ژنو برای مردم گرم نشد.

۳. سومین دلیل اهمیت توافقنامه ژنو، نقش آمریکا در تنظیم این توافق است. همانطور که بارها در فضای سیاسی کشور مطرح شد که پیشنهاد متن توافق ژنو از سوی آمریکا بوده است و ایران فقط در برخی از مفاد آن تغییراتی داده است؛ لذا با متنی آمریکایی روبرو هستیم و با توجه به سابقه دیپلماسی مزورانه آمریکا، باید نگاهی دقیق به متن توافق ژنو داشته باشیم. اگر کسی کمترین اطلاعی از سابقه سیاه و لبریز از نیرنگ آمریکا در توافقنامه‌های امضا شده بین این کشور و سایر کشورها داشته باشد، دیگر نمی‌تواند به متن توافق ژنو خوشبین باشد. یا اینکه بگوید خوش بینی و بدبینی در سیاست خارجی بی‌معناست. بلکه در مواجهه با دشمنی که کمر به نابودی آن بسته است و از هر حيله و نیرنگی در نابودی توفروگذار نیست، باید بدبین بود. البته نه بدبینی که راه عقل و تدبیر را ببندد و منجر به کینه و غیض نامتعادل گردد. آن بدبینی صحیح و مدنظر است که از عقل و تدبیر ناشی می‌گردد و نگاه انسان را در فهم لایه‌های نهانی مقاصد دشمن تیز می‌گرداند. این بدبینی لازمه مواجهه با دشمن جزاری است که در پوست می‌ش رفته و سلاح لبخند برداشته است. لذا در این کتاب سعی در کنار زدن پرده‌های نهانی از عبارات این توافقنامه داریم.

← نکات کلی و مهم درباره توافق ژنو

اما در آخر لازم است به طور خلاصه به ویژگی‌های این توافقنامه بپردازیم:

۱. سندی که در ۳ آذر ۹۲ بین نمایندگان ایران و ۱+۵ به امضا رسید یک «توافقنامه» بین المللی بود. طبق اصل ۷۷ قانون اساسی^۱، هر توافق بین المللی باید مسیر قانونی داخلی

۱. «عهدنامه، مقاله نامه، قراردادها و موافقتنامه‌های بین المللی باید به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد.» اصل ۷۷ قانون اساسی

خود را طی نماید. طبق قانون اساسی دو مسیر را می‌توان برای قانونی کردن توافق ژنوی خود؛ مسیر اول اینکه توافق ژنودر مجلس شورای اسلامی تصویب و در شورای نگهبان تأیید و تبدیل به قانون شود. مسیر دوم نیز این که شورای عالی امنیت ملی تشکیل جلسه داده و این توافق را تصویب نماید و بعد در صورت تأیید مقام معظم رهبری، توافقنامه در حکم قانون در می‌آید. البته سخنانی نیز درباره نام این توافقنامه در محافل سیاسی مطرح گردیده است؛ اما باید توجه داشت فارغ از اینکه اسم توافق ژنورا چه بگذاریم، به هر حال این «هندیک توافق بین‌المللی است و اسم آن ماهیتش را تغییر نمی‌دهد. برای مثال اگر کسی قرارداد «بیع» ببندد ولی اسم آن را قرارداد «اجاره» بگذارد، در ماهیت آن تغییر ایجاد نمی‌شود و مضمون قانون بیع بر آن حاکم خواهد بود. اگرچه شاید اسم توافق ژنورا «برنامه مشترک برای اقدام» گذاشتند تا بگویند یک برنامه اجرایی است و نیازی به طی کردن این دو مسیر قانونی داخلی ندارد؛ اما شورای محترم نگهبان در پاسخ به استفساریه‌ای در تاریخ ۱۳۶۲/۸/۹ درباره مفاد اصل ۷۷ اینگونه اعلام کرد: «یادداشت تفاهم چنانچه ایجاد تعهد نماید مثل قرارداد است و بایستی ضوابط مذکور در قانون اساسی نسبت به آن رعایت شود.»^۱ لذا هر سند بین‌المللی فارغ از اسمی که روی آن گذاشته شود، اگر برای کشور تعهد ایجاد کند، توافق بین‌المللی است و باید روند قانونی داخلی را طی نماید. آن چه درباره توافق ژنوا توضیح می‌باشد این است که در این سند، به طور کامل بیان شده که جمهوری اسلامی ایران چه کارهایی را باید انجام دهد و چه کارهایی را نباید انجام دهد. این به وضوح نشانگر ایجاد تعهد برای کشور است. لذا طبق تفسیر شورای محترم نگهبان توافقنامه ژنویک توافق بین‌المللی است و نیاز به طی روند قانونی داخلی دارد.

۲. توافق ژنوبه طور خلاصه از چند گام عملی تشکیل یافته است. گام اول توافقنامه - که در ۳۰ دی ماه ۹۲ اجرایی شد - به صورت ۶ ماهه تعیین گردیده است. البته امکان تمدید این گام نیز بدون قید تعداد دفعات قابل تمدید لحاظ گردیده است.^۲ این به معنی آن است که ۵+۱ می‌تواند این توافق را به هر میزانی که خواست تمدید نماید و در این جا

۱. استفساریه شماره شماره ۹۹۹۳ تاریخ ۱۳۶۲/۸/۸. منبع سایت شورای نگهبان

2. The first step would be time-bound, with a duration of 6 months, and renewable by mutual consent

عملاً قید «توافق طرفینی» برای ایران کاربردی ندارد. گفتنی ست در پایان مهلت ۶ ماهه گام اول، یعنی در اواخر تیرماه ۹۳، برای مهلتی ۴ ماهه توافق گام اول در مذاکرات وین ۶ تمدید شد. لذا می‌توان گفت گام اول اگر چه شروع مشخص دارد اما پایان دقیقی برای آن معین نگردیده است.^۱

در توافق ژنو گام دوم اینگونه آمده است: «گام‌های اضافی در میان اقدام‌های اولیه و گام نهایی، از جمله، در میان موارد دیگر، پرداختن به قطعنامه‌های شورای امنیت با نظر به اینکه ملاحظه شورای امنیت سازمان ملل در این موضوع به صورت رضایت بخش، به نتیجه برسد.»^۲ پس ایران می‌بایست طبق این بند به عنوان گام دوم، گام‌های اضافی بردارد. یعنی گام دوم خود متشکل از چند گام است که به عنوان مثال به یکی از موارد آن تصریح گردیده است که همان حل و فصل رضایت‌آمیز قطعنامه‌های شورای امنیت است. اما نکته مهمی که در این جا وجود دارد زمان گام دوم است. در متن توافق هیچ اشاره‌ای به زمان شروع یا پایان برای این گام مهم نگردیده است. وقتی در توافقی حقوقی و بین‌المللی به زمان شروع یا پایان گامی تصریح نگردد، خود به خود به این معناست که این گام می‌تواند با شروع توافق آغاز شده و تا پایان توافق ادامه یابد. به عبارت دیگر این زمان گام هاست که رابطه گام‌ها را با یکدیگر طولی می‌نماید؛ لذا اگر زمان شروع و پایان در گامی ذکر نگردد، به معنای ایجاد رابطه عرضی با سایر گام‌هاست. در نتیجه طبق متن توافقنامه ژنو، گام دوم می‌تواند همراه با گام اول آغاز و با پایان یافتن گام نهایی به اتمام برسد و این نشان دهنده آن است که آغاز و پایان گام دوم کاملاً بستگی به خواست ۵+۱ دارد.

۳. برای گام سوم یا گام نهایی در توافق ژنو زمان شروع و پایان مشخص شده است. اما با

۱. اینکه زمان شروع گام نهایی کمتر از یک سال از پذیرش این سند اعلام شده، به معنای محدود بودن تمدیدهای گام اول نیست. چرا که شروع گام نهایی در کمتر از یکسال از پذیرش این سند، در صورتی ست که بر مفاد آن توافق صورت بپذیرد؛ و الا در صورت وجود اختلافات و عدم توافق، تا زمان حصول توافق نهایی، امکان تمدید گام اول به صورت متوالی وجود دارد.

2. There would be additional steps in between the initial measures and the final step, including, among other things, addressing the UN Security Council resolutions, with a view toward bringing to a satisfactory conclusion the UN Security Council's consideration of this matter.

این توضیح که زمان شروع آن کمتر از ۱ سال از شروع پذیرش توافق اعلام شده که نشان دهنده نیاز آن به حصول توافق است. اما برای زمان پایان این گام که مهمترین گام توافق ژنو محسوب می‌گردد، زمان مشخصی تعیین نگشته است. توافق ژنو این گام را دارای زمان بلند مدت می‌داند.^۲ اما سوال اینجاست که زمان بلند مدت به معنای چند سال است؟ همانگونه که ۵ سال امکان تطبیق بر این زمان بلند مدت را دارد، ۱۰، ۲۰، ۳۰، ۵۰ و ۱۰۰ سال نیز می‌تواند از مصادیق زمان بلند مدت باشد. سوالی که از تیم مذاکره‌کننده ایرانی باید پرسید این است که چرا بر تعیین دقیق این زمان پافشاری نکردید؟ آیا ۵+ و خصوصاً آمریکا نمی‌تواند در زمان مذاکرات گام نهایی با استناد به همین بند از توافق ژنو درخواست زمانی در حدود ۵۰ سال را بنماید؟

۴. متن مذاکراتی که منجر به توافقنامه ژنو گردید، از ابتدا محرمانه اعلام شد. البته این محرمانه دانستن متن مذاکرات همیشه جای تعجب داشت، چرا که آمریکا و سایرین، بعد از هر گفتگو مقامات رژیم صهیونیستی را در جریان کامل مذاکرات قرار می‌دادند. اما مردم کشورمان و حتی نمایندگان مردم در مجلس، از مفاد این مذاکرات دورنگاه داشته می‌شدند. حتی بعد از امضای توافقنامه ژنو در ۳ آذر ۹۲ نیز معلوم شد که هنوز اسناد مهم محرمانه دیگری وجود دارد که مبنای عمل ایران و ۵+ هست، اما از دید مردم و نمایندگان مخفی مانده‌اند.

۵. یکی از خصوصیات مهم توافقنامه ژنو که به نحو فزاینده‌ای موجب ایجاد چالش بر سر برنامه هسته‌ای ایران و حتی برداشته شدن تحریم‌ها شده است، عبارت‌های کلی و پر ابهام آن می‌باشد. اساساً در یک متن حقوقی، دو طرف برای اینکه در آینده اختلافی صورت نپذیرد، همه چیز را شفاف و بدون ابهام مطرح می‌نمایند. اما آنچه در توافق ژنو شاهد هستیم - علی‌رغم ادعاهای تیم مذاکره‌کننده ایرانی - کاملاً خلاف این رویه حقوقی است. مع الاسف غالب عبارت‌های کلی و مبهم این توافق نامه یا در بخش

1. The final step of a comprehensive solution, which the parties aim to conclude negotiating and commence implementing no more than one year after the adoption of this document

2. Have a specified long-term duration

تعهدهای ۵+۱ است و یا از مواردی ست که مربوط به سنجش صحت رفتار ایران از طرف ۵+۱ می‌گردد؛ مبهم بودن این قسم اخیر به اشکال تراشی و بهانه‌گیری ۵+۱ درباره قابل پذیرش بودن رفتار ایران می‌انجامد. برخی ازین موارد مبهم که به تفصیل در کتاب برنسی شده از این قرار است: «انجام وقفه در تلاش‌ها برای کاهش بیشتر فروش نفت خام ایران»، «بعد از اجرای موفق گام نهایی از راه حل جامع»^۱، «داشتن دوره زمانی بلندمدت برای گام نهایی»^۲، «برطرف کردن نگرانی‌های مربوط به راکتور اراک، به طور کامل»^۳.

توافقنامه ژنو در فاصله کوتاهی بعد از امضای آن، از سوی طرفین مذاکره‌کننده با برداشت‌ها و اظهارنظرهای متفاوت و در مواردی متناقض روپرو شد. به رسمیت شمرده شدن حق غنی‌سازی در داخل کشور را می‌توان از جمله مواردی دانست که به فاصله اندکی از انعقاد توافق، مورد نفی و اثبات طرفین واقع گردید. لذا آن چه ضروری می‌نماید مراجعه به اصل متن توافقنامه ژنو است. فارغ از اظهار نظرهای شفاهی طرفین، باید متن این توافق به زبان اصلی -انگلیسی- مورد مذاقه واقع گردد تا میزان صحت و سقم ادعاهای طرفین واضح شود. طبیعی ست که هیچ کدام از ترجمه‌های توافقنامه ژنو جنبه رسمی ندارد و در هیچ محکمه بین‌المللی نمی‌توان آن را مورد استناد قرار داد. لذا در این کتاب سعی بر این بوده که در همه موارد مطرح شده، به عین عبارات انگلیسی توافقنامه توجه شود تا راه برای تفسیرهای من‌عندی بسته گردد.

◀ بیانیه سوئیس (توافق لوزان)

در ۱۳ فروردین ۱۳۹۴ پس از چندین دوره مذاکرات بین تیم مذاکره‌کننده ایرانی و کشورهای ۵+۱، در شهر لوزان سوئیس متنی مشترک به نام «بیانیه سوئیس» منتشر گردید. درنگاهی جایگاه شناسانه، این متن یکی از مراحل مهم برای تدوین گام نهایی توافقنامه ژنو به حساب می‌آید. متنی که اگرچه از جانب تیم مذاکره‌کننده ایرانی به عنوان بیانیه‌ای

1. Pause efforts to further reduce Iran's crude oil sales
2. Following successful implementation of the final step
3. Have a specified long-term duration
4. Fully resolve concerns related to the reactor at Arak

سیاسی معرفی شد، اما در واقع حاوی تعهداتی مهم درباره چهارچوب‌های کلی مورد توافق برای نگارش جزئیات گام نهایی در آینده بود. ان شاء الله در این مجموعه در قالب فصلی مجزایه بررسی متن بیانیه سوئیس یا همان توافق لوزان می‌پردازیم.

اما در آخر جا دارد که از زحمات همه عزیزانی که در تهیه این اثر، خالصانه به این حقیر کمک نمودند تشکر نمایم. اگر چه از آوردن نام برخی از این عزیزان معذورم، اما نزد خداوند چیزی پوشیده نیست و از درگاهش مسئلت می‌نمایم که در یوم الحساب آنچه جزیل به ایشان عنایت فرماید. همچنین از زحمات علمی برادر عزیز جناب آقای مهندس علیرضا حیدری، دانشجوی ارشد مهندسی هسته‌ای از دانشگاه صنعتی اصفهان، که زحمت بررسی علمی این اثر را به عهده داشتند کمال تشکر را دارم. در پایان نیز می‌بایست از صبر و شکیبایی و پشتیبانی‌های بی‌دریغ همسر من که به حق راه پرفراز و نشیب تالیف این اثر را برایم هموار کرد تشکر نمایم.

جمادی الثانی ۱۴۳۶ مطابق با فروردین ماه ۱۳۹۴

حوزه علمیه قم - مهدی مطلبی